XIV ЗЬЕЗД КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (бальшавікоў) БЕЛАРУСІ

Прамова першага сэкратара ЦК КП(б)Б тав. ГІКАЛО

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ! 28 СТУДЗЕНЯ 1932 г. № 22 (1591)

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦК І МЕНГАРКОМУ ЛКСМБ

Таварышы! Наш зьезд адкрыўся ў момант, калі рад буйнейшых партыйных організацый нашай партыі: Маскоўская, Ленінгранзкая і інш. падагульваюць вынікі сваёй работы і намячаюць далейшыя шляхі барацьбы за пабудову соцыялістычнага грамадзтва. Якраз таксама і XIV зьезд партыі бальшавікоў Беларусі сабраўся сёньня тут для таго, каб падвесьці вынікі работы, праробленай за паўтары гады, намеціць далейшыя практычныя шляхі бальшавіцкага наступленьня на фронце соцыялістычнага будаўніцтва. Тав. Шарангові у сваім дакладзе з поўнай вычарпальнасьцю спыніўся на тых вялікіх дасягненьнях якіх дабілася КП(б)Б у сваёй рабоце.

Сёньня, калі кожны з дэлегатаў, адзначаючы наяўныя дасягненьні, ставіць пытаньне аб новых задачах, што ўзьнікаюць ня толькі перад партыйнай організацыяй у цэлым, але і перад кожным комуністым, кожным рабочым. мы павінны азірнуцца назад, яшчэ раз падлічыць, бегла прагледзець праробленую за гэты час работу для таго, каб яшчэ больш яснымі былі для нас шляхі далейшага будаўніцтва соцыялізму.

Зразумела, што, уступаючы ў пэрыод соцыялізму з нябывалымі ў гісторыі посьпехамі на ўсіх франтох соцыялістычнага будаўніцтва, мы ня можам прайсьці міма тых вялікіх цяжкасьцяй, якія прадстаяць нам у нашай будучай рабоце.

Кожны комуністы, кожны комсамолец, кожны рабочы разумее, што калі мы сёньня гаворым аб тым, што мы з посьпехам прайшлі вялізарнейшай цяжкасьці этап, этап завяршэньня пабудовы фундаманту соцыялістычнай экономікі ў нашай краіне, то яшчэ большыя цяжкасьці, а адсюль і патрабаваньні яшчэ большай актыўнасьці становяцца перад кожным комуністым, перад кожным комсамольцам, перад усімі працоўнымі нашай краіны ў новых баёх, у новых работах, што прадстаяць.

Вядома, сёньня, калі мы прарабілі вялікую работу, калі ўвесь Савецкі Саюз, уся партыя падагульвае вынікі бліскучых перамог, сёньня-ж кожны комуністы і комсамолец павінны задумацца над тэй грандыезнай работай, якая прадстаіць яму заўтра.

І сапраўды. Апублікаваныя ўчора дырэктывы ЦК партыі аб другой пяцігодцы, апублікаваныя сёньня тэзісы аб выніках разьвіцьця грамыслёвасьці за 1931 г. і задачах на 1932 г. ставяць перад усёй нашай партыяй сусьветна-гістарычнай важнасьці пытаньні аб ліквідацыі ў Савецкім Саюзе клясаў у другой пяцігодцы, аб пабудове бязклясавага соцыялістычнага грамадзтва.

Калі з такой сілай, з такой імклівасьцю партыя ставіць гэтыя вялізарнейшага значэньня задачы, то гэта азначае, што ў Савецкім Саюзе рабочая кляса стала найвялікшай сілай, цьвярдыняй, якая ліквідуе клясы, упэўнена будуе соцыялістычнае грамадзтва.

Гэтыя гістарычнага і сусьветнага значэньня пастановы ЦК партыі вынікаюць з усёй папярэдняй работы ЦК нашай партыі. Калі мы сёньня маем вялізарнейшыя посьпехі на фронце соцыялістычнага будаўніцтва, калі мы з краіны, якая некалькі год таму назад была выключна адсталай, ператварылася сёньня ў перадавую краіну, калі мы сёньня маем магутную непераможную Чырвоную армію, дык усё гэта стала магчымым у выніку ленінскага кіраўніцтва нашага ЦК партыі, які вядзе краіну, рабочую клясу, партыю да гэтых вялізарнейшых перамог.

Таварышы, мы, прыступаючы да работы па ажыцьцяўленьню задач 1932 г., павінны ведаць, што 1931 г. зьявіўся годам, калі ўся партыя, уся рабочая кляса, колгасьнікі і працоўныя давялі сваё ўменьне будаваць соцыялізм. Яны паказалі ўменьне будаваць соцыялізм пад кіраўніцтвам ЦК партыі тым, што практычна, опэрацыйна, уводзячы ў сутнасьць кожнага маленькага пытаньня, здолелі вырашыць найскладанейшыя, важнейшыя пытаньні соцыялістычнага будаўніцтва. Так працаваць вучыў нас Цэнтральны Камітэт партыі, гэтаму нас вучыў правадыр партыі, правадыр сусьветнага пролетарыяту тав. Сталін.

Прагляваючы пастановы ЦК партыі за 1931 г. можна бачыць, што па вялізарнейшай важнасьці пытаньнях ЦК партыі выносіў зусім конкрэтныя опэрацыйныя пастановы. Вазьмеце пастанову ЦК партыі па пытаньнях транспорту, вугалю, сельскай гаспадаркі, коопэрацыі, машынабудаўніцтва па любым пытаньні, — вы ўбачыце, што пастановы Цэнтральнага Камітэту партыі зусім выразна ставяць конкрэтныя баявыя задачы і мобілізуюць партыю і рабочыя масы вакол вузлавых пытаньняў нашага будаўніцтва.

Відавочна кожны з дэлегатаў зьезду чытаў гістарычную пастанову ЦК партыі аб другой пяцігодцы. У пастановах і дырэктывах па другой пяцігодцы зусім выразна і ясна гаворыцца, што вынікі работы за першыя тры гады пяцігодкі, воля рабочае клясы, організуючы пачатак нашай партыі зьяўляецца тэй асновай, якая давала ў другой пяцігодцы прыступіць да ажыцьцяўленьня вялізарнейшай політычнай задачы—ліквідацыі клясаў. Так, у 1931 годзе, ня гледзячы ні на якія сутаргі опортуністых усіх масьцей, ствараўся, будаваўся фундамэнт соцыялістычнай экономікі, так у бязьлітаснай барацьбе з правым і „левым" опортунізмам кожная партыйная організацыя, незалежна ад таго, дзе-б яна ні знаходзілася — у Беларусі, у Маскоўскай вобласьці, у Ленінградзе ці ў другіх частках Савецкага Саюзу падыходзіла па-дзелавому, концэнтравана, не раскідаючы сілы, да ажыцьцяўленьня тых вялізарнейшых задач, якія былі пастаўлены ў першай пяцігодцы і ў прыватнасьці ў трэцім рашаючым годзе.

Так нас вучыў працаваць Цэнтральны Камітэт партыі, так вучыў нас працаваць правадыр партыі т. Сталін.

Таварышы, толькі таму, што кожны комуністы, кожны бальшавік на кожным участку сваёй работы меў яснае ўяўленьне аб конкрэтных задачах, пастаўленых партыяй і пад кіраўніцтвам ленінскага ЦК непрымірыма змагаўся разам са сваёй бальшавіцкай партыяй супроць усякага праяўленьня опортунізму, супроць правых, супроць „левых", супроць прымірэнцтва, за генэральную лінію партыі, ажыцьцяўляючы практычна гэту лінію, толькі ў выніку ўсяго гэтага мы змаглі атрымаць найвялікшыя перамогі на фронце соцыялістычнага будаўніцтва.

Тав. Шараговіч у сваім дакладзе ўжо разгарнуў малюнак вялікай работы, праробленай беларускай партыйнай організацыяй. Вы маеце бязумоўна тут таксама, як і ва ўсім Савецкім Саюзе. цэлы рад буйнейшых посьпехаў. Партыйная організацыя Беларусі за гэты час не на словах, а на справе змагалася за генэральную лінію партыі і непахісна праводзіла гэтую лінію ў жыцьцё.

Больш таго, беларуская партыйная організацыя змагла на справе перамагчы тыя цяжкасьці, перамагчы тыя хістаньні, якія сустракаліся ў яе радох. Беларуская партыйная організацыя правяла вялікую работу па выкрыцьцю нацыянал-дэмократаў, яна змагла выкрыць, выявіць і разграміць нацыянал-дэмократаў і іх агентаў у радох партыі — нацыянал-опортуністых. Кіруючыя кадры КП(б)Б на аснове барацьбы за бальшавізм, за ленінізм, супроць нацыянал-дэмократаў супроць хістаньняў і ўхілаў ад генэральнай лініі партыі, супроць опортуністычных установак змаглі прывесьці партыйную організацыю Беларусі да сур'ёзных перамог.

Побач з гэтым у беларускай організацыі ёсьць цэлы рад буйных недахопаў у рабоце. Аб іх т. Шарангові гаварыў. Ён паказваў на невыстарчальную работу па выкананьню прамысловасьцю прамфінпляну.

Зусім ясна, што калі прамысловасьць Беларусі выконвае прамфінплян на 80 проц., то гэта бязумоўна нездавальняюча. Калі плян загатовак, у прыватнасьці па ільне, мясе, выконваецца нездавальняюча, гэта таксама сур'ёзьнейшы недахоп. Гэта гаворыць аб цэлым радзе хібаў, гэта гаворыць аб тым, што на некаторых вучастках нашай работы тут, у Беларусі, мы маем невыстарчальную раскачку, што ёсьць яшчэ бязумоўна рад недахопаў у галіне конкрэтызацыі кіраўніцтва.

Таварышы, у чэрвені, выступаючы на нарадзе гаспадарнікаў, тав. Сталін паставіў рад важнейшых гістарычных задач у барацьбе за выкананьне прамфінпляну, у барацьбе за пабудову соцыялізму ў нашай краіне. Шэсьць гістарычных указаньняў тав. Сталіна зьяўляюцца тэй асноўнай умовай, на аснове якой можна дабіцца сапраўднага выкананьня прамфінпляну, сапраўднага павароту ў рабоце.

Таварышы, сёньня, калі расьце рабочая кляса, калі расьце партыя і паасобныя партыйныя організацыі, толькі адна беларуская організацыя за паўтара гады вырасла на 17.000 чалавек, калі рабочая кляса, у прыватнасьці Беларусі, вырасла значна за лік новых рабочых, за лік выхадцаў з вёскі, за лік у пэўнай мэры элемэнтаў дробнай буржуазіі ў горадзе, калі расьце культурны ўзровень і актыўнасьць рабочае клясы, — пытаньні масавай работы, пытаньні быту рабочае клясы, аб гэтым ужо гаварыў тав. Шарангові, набываюць важнейшае значэньне.

Вядома, і беларуская партыйная організацыя мае вялікія дасягненьні ў справе забясьпечаньня, у справе палепшаньня матар'яльна-бытавых умоў рабочых мас—рост зарплаты, рост культуры і цэлы рад іншых паказчыкаў, якія сьведчаць аб росьце, аб значным прасоўваньні наперад. Але калі сёньня прамфінплян у цэлым выконваецца на 80 проц., а паасобнымі прадпрыемствамі — па 50-_0 проц., дык гэта сьведчыць аб сур'ёзных недахопах. Гэта гаворыць аб тым, што сюды павінна быць накіравана наша ўвага.

Вось напрыклад, ў Менску ёсьць завод імя Варашылава, на якім працуе 1.500 чалавек. Гэта адно з асноўных прадпрыемстваў ня толькі г. Менску але і Беларусі.

Зразумела, трэба аддаць справядлівасьць мясцовым таварышом, якія вялі ўпартае змаганьне за гэты завод, Гэты завод рэконструяваўся і вырас у выніку сапраўды бальшавіцкай барацьбы кіруючых работнікаў беларускай партыйнай організацыі. Калі ў сапраўднасьці з маленькай майстэрні ён вырас у вялікі завод, завод што вырабляе новыя машыны, якія экспортуюцца за граніцу, гэта бязумоўна вялізарнейшае дасягненьне. Такі завод і рабочыя, што працуюць там, натуральна, павінны прыкаваць да сябе сур'ёзьнейшую ўвагу ўсёй партыйнай організацыі.

Рабочыя заводу, аднак, працуюць у вельмі кепскіх умовах. Гэта трэба проста сказаць, асабліва рабочыя кацельнага цэху. Працуюць на вуліцы ў кажухох. валёнках. Чаму? Таму, што няма цэху. Цэх, праўда, цяпер будуецца. Трэба сказаць, ня кепскі цэх, вялікі цэх, добры цэх. Так і трэба бальшавіком будаваць. Але абслугоўваньне матар'яльна-бытавых умоў рабочых пастаўлена яшчэ бязумоўна дрэнна.

Вазьмеце заводзкую сталоўку. Гэта-ж цэх прадпрыемства, цэх заводу. У сталоўцы брудна. Вельмі брудна. Зусім не да твару такому вялікаму прадпрыемству. Больш таго, Возьмем кухню, вокны выходзяць да сьвінарніка. Як-жа можна так жыць, якая-ж гэта барацьба за палепшаньне абслугоўваньня рабочае клясы, калі побач са сталоўкай, там, дзе ядуць рабочыя, будуць сьвінарнікі? Як-жа можна, як толькі выходзіш з гэтай кухні, зробіш крок з дзьвярэй, у нос б'е смурод. Вось на такія пытаньні дробязі быту трэба глядзець больш уважліва.

Нельга з посьпехам змагацца за прамфінплян, калі мы ня будзем звярачаць выключнай увагі на пытаньні быту рабочых. У нас-жа такіх прадпрыемстваў як завод імя Варашылава, тут, у Беларусі, ня многа. Гэта адзін з буйных заводаў, там-жа працуе пролетарыят, мэталістыя. Мэталістыя—карэнныя рабочыя, да патрэб якіх трэба адносіцца ўважліва. Ці другі прыклад—рабочы пасёлак „Комінтэрн", дзе пабудаваны новыя стандартныя дамы. Там жывуць рабочыя. Праўда, трэба сказаць, у асноўным з маладых, якія нядаўна прыняты на вытворчасьць,

У пасёлку пануе бруд. На сорам комсамольцаў, трэба проста сказаць, а комсамольцы жывуць у цэлым радзе пакояў, бруд непралазны, вокны не заклеены. На пытаньне—чаму ты скардзішся, што дзьме вецер, а сам не заклейваеш вокнаў, комсамолец адказвае — „як я буду з гэтым вазіцца" (сьмех).

Зойдзеш да комсамолак у пакой— там добра (сьмех.) Аказваецца, пры аднолькавых умовах, пры тым. што ёсьць, можна лепш і культурней жыць.

Трэба дабіцца таго, каб комсамолец зьявіўся носьбітам культуры на прадпрыемстве і ў быце. Трэба паставіць так пытаньне, што калі не хапае свайго разуменьня, што называецца бярмтое, што робіць тая-ж комсамолка ў сэнсе пастаноўкі справы. Імена так трэба паставіць пытаньне. Нельга сёньня жыць у брудзе, нельга сёньня ставіць сябе у такія ўмовы і гаварыць. што я не магу нічога прадпрыймаць.

Другая справа, у радзе пакойчыкаў аказваецца холад, няма дроў. Грошы за талён на дровы заплачаны ўжо некалькі месяцаў, а дроў няма. У чым справа? Як-жа можна ўзяць грошы ў рабочага, а дроў ня даць? Як-жа можна да гэтага пытаньня спакойна адносіцца? Зразумела, ёсьць цэлы рад об'ектыўных прычын. Об'ектыўныя прычыны ўсюды знойдуцца, але бязумоўна так працаваць усё-ж нельга. Трэба, калі далі абавязацельствы рабочым, усё зрабіць для таго, каб іх выканаць. Толькі пры гэтай умове мы можам завяваць найшырэйшыя пролетарскія масы, толькі пры гэтай умове мы можам сказаць, што сапраўды павярнуліся тварам да тых указаньняў тав. Сталіна, якія ім зроблены ў сваім гістарычным выступленьні. Толькі пры ўмове, калі мы будзем сапраўды змагацца за дробязі быту рабочых, мы зможам забясьпечыць далейшае будаўніцтва соцыялізму толькі тады, калі мы сапраўды на гэтых дробязях дакажам рабочым, што мы можам выканаць абавязацельствы, узятыя на сябе, толькі так можна працаваць.

Зразумелая справа, цэлы рад сапраўды сур'ёзных меркаваньняў быў, але як не гаварэце, я ніяк не магу паверыць, каб у акружэньні лесу, у акружэньні торфу ў Менску ня было-б дроў. Гарадзкія організацыі павінны да гэтых пытаньняў аднесьціся з выключнай увагай, іменна опэрацыйна ўзяцца і павярнуць усю справу. Інакш немагчыма. Мы ня можам міма гэтай справы так прайсьці. Сёньня актыўнасьць рабочай клясы ў наяўнасьці. Давер'е рабочай клясы, колгасьнікаў да партыі вялікае, а гэтага давер'я партыя нікому не дазволіць растранжырыць. Гэтага дапусьціць нельга.

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы